

پژوهشکده شورای نگهبان

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری در خصوص:

تقاضای ابطال مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۰۸
کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی
و معماری شهر کرمانشاه و صورتجلسه مورخ
۱۳۸۴/۰۳/۲۴ شورای اسلامی شهر کرمانشاه

کد گزارش: ۹۴۰۱۰۰۶

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴/۰۱/۲۹

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده های دیوان عدالت اداری

موضوع:

تقاضای ابطال مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۰۸ کمیسیون ماده (۵)
قانون شورای عالی شهرسازی و معماری شهر کرمانشاه و
صور تجلسه مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۲۴ شورای اسلامی شهر کرمانشاه

تهیه و تنظیم:

محمدامین ابریشم کش

نظارت:

سیدمجتبی حسینی پور اردکانی

پژوهشگده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۴۰۱۰۰۶

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۴/۰۱/۲۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت: ۱- مصوبه مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۰۸ کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی و معماری شهر کرمانشاه ۲- صورتجلسه یکصد و نود و یکمین جلسه شورای اسلامی شهر کرمانشاه مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۲۴

شاکی: آقای بهرام دلیری

طرف شکایت: ۱- کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی و معماری شهر کرمانشاه ۲- شورای اسلامی شهر کرمانشاه

جهات مغایرت شرعی: مغایرت با اصل تسلیط و قاعده لاضرر

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۹۰۰۰/۲۱۰/۱۱۸۹۳۰/۲۰۰ - ۱۳۹۳/۱۰/۲۲

مقدمه

آقای بهرام دلیری به عنوان مالک ملک واقع در «طرح تعریض خیابان» و «طرح نوسازی و بهسازی بافت‌های فرسوده»، پس از اینکه شعبه هفتم دیوان عدالت اداری شکایت ایشان مبنی بر غیرقانونی بودن تصرفات (اقدامات) شهرداری در ملک موضوع دعوارا رد کرد، توسط وکلای خود (خانم زهرا دلیری و آقای اسداله بوجارپور) ابطال مصوبات شورای اسلامی شهر کرمانشاه و کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی و معماری این شهر^(۱) را از هیأت عمومی دیوان

۱- ماده ۵- (اصلاحی ۱۳۸۹/۰۴/۰۷) بررسی و تصویب طرحهای تفصیلی شهری و تغییرات آنها در هر استان به وسیله کمیسیونی به ریاست استاندار (و در غیاب وی معاون عمرانی استانداری) و

عدالت اداری درخواست نموده است که در ادامه به بررسی این پرونده خواهیم پرداخت.

شرح و بررسی

به موجب مصوبه شورای اسلامی شهر کرمانشاه به شهرداری اجازه داده شده است تا در راستای اجرای طرح عمرانی مورد نظر از طریق اعمال ماده (۹) لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت^(۱) (مصوب ۵۸/۱۱/۱۷)، نسبت به تملک فوری املاک کسانی که حاضر به توافق یا فروش ملک خود به شهرداری نبودند اقدام نماید. لازم به ذکر است که این مصوبه در راستای اجرای دستورالعمل اجرایی وزارت

با عضویت شهردار و نمایندگان وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت جهاد کشاورزی و سازمان میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی و همچنین رئیس شورای اسلامی شهر ذی ربط و نماینده سازمان نظام مهندسی استان (با تخصص معماری یا شهرسازی) بدون حق رأی انجام می‌شود.

تغییرات نقشه‌های تفصیلی اگر بر اساس طرح جامع شهری مؤثر باشد باید به تأیید مرجع تصویب کننده طرح جامع (شورای عالی شهر سازی و معماری ایران یا مرجع تعیین شده از طرف شورای عالی) برسد.

تبصره ۱- (اصلاحی ۱۳۸۸/۰۱/۲۳) بررسی‌های فنی این کمیسیون برعهده کارگروه (کمیته) فنی کمیسیون متشکل از نمایندگان کمیسیون و مشاور طرح تفصیلی شهر می‌باشد.

تبصره ۲- (الحاقی ۱۳۸۸/۰۱/۲۳) دبیرخانه کمیسیون در سازمان مسکن و شهرسازی استان می‌باشد.

۱- ماده ۹- در صورتیکه فوریت اجرای طرح با ذکر دلایل موجه به تشخیص وزیر دستگاه اجرائی ضرورت داشته باشد بنحویکه عدم تسریع در انجام طرح موجب ضرر و زیان جبران ناپذیری گردد ، «دستگاه اجرائی» می‌تواند قبل از انجام معامله قطعی و با تنظیم صورت مجلس وضع موجود ملک با حضور مالک یا نماینده وی و در غیاب او و نماینده دادستان و کارشناس رسمی نسبت به تصرف و اجرای طرح اقدام نماید لکن «دستگاه اجرائی» مکلف است حداکثر تا سه ماه از تاریخ تصرف نسبت به پرداخت یا تودیع قیمت عادلانه طبق مقررات این قانون اقدام نماید.

کشور برای شهرداری‌های سراسر کشور (مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۹) که اعمال ماده (۹) قانون مذکور را نیازمند تصویب شورای اسلامی شهر در هر مورد دانسته بود به تصویب رسید.

لذا با صدور مجوز توسط شورای اسلامی شهر کرمانشاه، استاندار کرمانشاه پرونده را جهت اخذ تصمیم مقتضی برای وزارت کشور ارسال کرد و این وزارتخانه نیز موافقت خود برای اجرایی شدن این طرح، به موجب نامه شماره ۲۴۹۳۸/۱/۳/۳۳ مورخ ۱۳۸۴/۳/۱۶ مشروط به تصویب کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری و از طریق اعمال ماده (۲۴) قانون نوسازی و عمران شهری - مصوب ۱۳۴۷-^(۱) اعلام نمود. بدین منظور کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی و معماری شهر کرمانشاه اقدام به وضع مصوبه‌ای کرد که مقرر می‌دارد: «در اجرای مرحله اول بند «د» تبصره (۱۶) قانون بودجه سال ۸۲ [موضوع بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری جهت پیش‌گیری از خسارات حوادث غیرمترقبه بویژه زلزله با استفاده از منابع فاینانس] طرح پیشنهادی شهرداری کرمانشاه در خصوص انتخاب بلوک شهری از محدوده آزادی تا میدان جهاد به طول تقریبی ۱۸۰۰ متر و به عمق ۵۰ متر از آکس دو طرف خیابان بصورت کاربری عمومی در دو طرف موافقت گردید» و بر طبق این مصوبه، شهرداری طرح عمرانی مورد نظر خود را اجرایی کرد.

۱- ماده ۲۴ - شهرداریها میتوانند در موقع تنظیم و اجرای طرحهای نوسازی و همچنین توسعه و یا احداث معابری که عرض آنها حداقل بیست متر باشد با رعایت نقشه جامع یا نقشه هادی شهر طرحهای مربوط را متناسب موقعیت محل و ضوابطی که وزارت کشور تعیین و اعلام خواهد کرد وسیعتر از میزان مورد احتیاج طرح تنظیم و اجرا نموده و اراضی مازاد در صورت عدم احتیاج از طریق مزایده و با رعایت آئیننامه معاملات شهرداری بفروش رسانیده وجوه حاصله را بحساب درآمد نوسازی و عمران شهری موضوع این قانون منظور کنند .

در پی این تصمیمات و اقدامات، شاکی بر طبق درخواست تقدیمی ادعا نموده که مصوبه کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری که منجر به تملک ملک او توسط شهرداری شده است، مبنیاً بر مکاتبات استانداری کرمانشاه با وزارت کشور براساس ماده (۲۴) قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷/۹/۷ بوده است، و این ماده طبق نظریه شماره ۸۹/۳۰/۴۱۵۲۹ مورخ ۱۳۸۹/۱۱/۰۶ فقهای محترم شورای نگهبان، پیش‌تر مغایر با موازین شرعی و اصل تسلیط و قاعده لاضرر شناخته شده است^(۱) لذا اقدام شهرداری که مستند به مصوبات فوق صورت گرفته همگی مغایر با موازین شرع می‌باشند. از طرفی شاکی ادعا دارد که بر طبق سند مالکیت شماره ۲۰۹، ساختمان موضوع دعوی از تاریخ ۱۳۱۶/۲/۱۵ وجود داشته است که با توجه به نظریه شماره ۷۹/۲۱/۵۲۷ مورخ ۱۳۷۹/۳/۲۲ شورای نگهبان^(۲) در پاسخ به نامه شماره ۲۳۱/۷۶/ه مورخ ۱۳۷۹/۱/۳۱ هیأت

۱- جهت مشاهده این نظر مراجعه کنید به رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری درخصوص دادنامه شماره ۳۳۷-۳۴۰ مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۰ با موضوع «ابطال بند ۲۹ صورتجلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱ کمیسیون طرح تفصیلی ماده ۵ شهر اصفهان و بند ۴۲ صورتجلسه مورخ ۱۳۸۵/۲/۲۴ کمیسیون ماده ۵ مسکن و شهرسازی شهر اصفهان از تاریخ تصویب صورتجلسه» قابل مشاهده در:

<http://www.divan-edalat.ir/print.php?page=ahoshow&id=۹۱۰۸>

۲- رئیس محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
با سلام؛

عطف به نامه شماره ه/ ۲۳۱/۷۶ مورخ ۱۳۷۹/۱/۳۱؛ موضوع در جلسه مورخ ۱۳۷۹/۳/۱۸ فقهای شورای نگهبان مطرح شد و نظر فقها به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

«در صورتی که از نظر قانون شورای عالی شهرسازی حق تغییر حریم و فضای سبز جاده مزبور را داشته باشد تصرف شهرداری و یا دولت در بنا و تأسیساتی که قبل از این تغییر مصوبه در این فضای سبز افزوده شده تأسیس شده است، بدون پرداخت قیمت عادلانه روز این ساختمانها و بناها به صاحبان آنها خلاف موازین شرع می‌باشد.»

عمومی دیوان عدالت اداری، این شورا تصریح نموده که در صورتی که از نظر قانون شورای عالی شهرسازی حق تغییر حریم و فضای سبز وجود داشته باشد تصرف شهرداری و یا دولت در بنا و تأسیساتی که قبل از این تغییر تأسیس شده است، بدون پرداخت قیمت عادلانه روز این ساختمان‌ها و بناها به صاحبان آنها خلاف موازین شرع می‌باشد. لذا علاوه بر مغایر قانون و شرع دانستن اقدامات شهرداری توسط شاکی، ایشان مطالبه قیمت عادلانه بنا موجود را نیز داشته‌اند.

در کنار این مغایرت‌های شرعی، شاکی مواردی را مبنی بر مغایرت اقدامات انجام شده با موازین قانونی بیان داشته که پیش از بررسی لایحه دفاعیه شورای شهر کرمانشاه لازم است به آنها اشاره کرد.

اولاً به موجب ادعای شاکی وزیر کشور طی نامه شماره ۹۸۳۳۸/۱/۳/۳۳ مورخ ۱۳۸۵/۷/۲۵ خود خطاب به استاندار کرمانشاه اجرای طرح بهسازی توسط شهرداری را به استناد ماده (۹) لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت - مصوب ۱۳۵۸ - تجویز نموده است که از این جهت اقدامات صورت گرفته در این پرونده هم در اجرای ماده (۹) فوق‌الذکر و هم بر مبنای ماده (۲۴) قانون نوسازی بوده است که این امر برخلاف رأی وحدت رویه شماره ۲۰۴ مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری^(۱) است و به موجب این رأی تملک املاک از طرف سازمان‌های

دبیر شورای نگهبان
احمد جنتی

۱- رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری

تملك زمين از طرف سازمانهای دولتي و شهرداریها به اعتبار دو قانون محمل قانونی ندارد. چه انتشارآگهی و اقدامات دیگر بر اساس قانون اراضی شهری مصوب ۱۳۶۰/۱۲/۲۷ و تنظیم سند

دولتی و شهرداری‌ها به اعتبار دو قانون محمل قانونی ندارد.

ثانیاً طبق رأی وحدت رویه شماره ۱۴۰۳ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۳۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری^(۱) شهرداری‌ها صرفاً مجاز به تملک اراضی و ابنیه اشخاص در حد نیاز در جهت اجرای برنامه‌های عمومی و عمرانی شهری بر اساس طرح‌ها و نقشه‌های مصوب مراجع و مقامات ذیصلاح می‌باشند و تمسک به قوانین فوق به منظور تملک اراضی و ابنیه زاید بر آن و جاهت قانونی ندارد.

انتقال و ابطال اسناد مالکیت مالک و تصرف زمین به استناد قانون زمین شهری مصوب ۶۶/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی به لحاظ انقضای مهلت اجرائی قانون قبلی صورت گرفته در حالی که هریک از قوانین مذکور برای تملک اراضی مردم شرایط و ضوابط خاص وضع نموده است. از طرف دیگر ماده ۲۳ آئین‌نامه اجرائی قانون زمین شهری برای تملک زمینهای بایر و دایر رعایت ضوابط مقرر در شقوق چهارگانه این ماده را ضروری اعلام و در بند یک همین ماده آمده است، دستگاه تملک کننده دارای طرح مصوب صادر گردیده منطبق با اصول و موازین قانونی است، این رأی طبق ماده ۲۰ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع مربوط در موارد مشابه لازم الاتباع است.

۱- مصرحات حکم مقرر در ماده یک لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی، عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸ و همچنین مقررات قانون تعیین وضعیت املاک واقع در طرحهای دولتی و شهرداریها مصوب ۱۳۶۷ مبین جواز تملک اراضی و ابنیه اشخاص حقیقی یا حقوقی خصوصاً در حد نیاز شهرداری در جهت اجرای برنامه‌های عمومی و عمرانی شهری بر اساس طرحها و نقشه‌های مصوب مراجع و مقامات ذیصلاح است و تمسک به قوانین فوق‌الذکر به منظور تملک اراضی و ابنیه زائد بر آن که تابع احکام قانون مدنی است و جاهت قانونی ندارد و نظریه اینکه ماده ۲۴ قانون نوسازی و عمران شهری مصوب ۱۳۴۷ با اصلاحیه بعدی و ماده ۸ لایحه قانونی فوق‌الاشعار منصرف از مورد است، بنابراین دادنامه‌های شماره ۱۸۰۸ و ۱۸۰۷ و ۱۸۰۶ مورخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ شعبه ششم بدوی، شماره ۶۸۳ مورخ ۱۳۸۱/۵/۲۶ شعبه دوم تجدیدنظر، شماره ۹۱۸ مورخ ۱۳۸۴/۴/۱۱ شعبه چهارم تجدیدنظر مبنی بر ورود شکایت شاکیان به خواسته ابطال تملک اراضی خارج از محدوده طرحهای مصوب موافق اصول و موازین قانونی است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۹ و ماده ۴۳ قانون دیوان عدالت اداری برای شعب دیوان و سایر مراجع ذیربط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

ثالثاً بنا بر ادعای شاکی تملک اراضی اشخاص طبق مصوبه فوق‌الذکر به منظور تعریض خیابان بوده و حال آنکه شهرداری املاک مجاور و ملک مورد شکایت را به منظور تبدیل آنها به پاساژ تملک نموده و ملک موضوع دعوا را پاساژ کرده است؛ لذا چنین اقدامی با توجه به ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری و تبصره ذیل آن که تغییر طرح تفصیلی شهر را تنها در صلاحیت کمیسیون موضوع این ماده دانسته است مغایر با قانون می‌باشد.

رابعاً به موجب ماده (۴) لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی و عمرانی و نظامی دولت^(۱) تعیین کارشناس برای ارزیابی ملک و تملک باید توسط دادگاه صالح مشخص شود و حال آنکه طبق محتویات پرونده کارشناس توسط دادستان تعیین شده که دادستان را نمی‌توان به عنوان دادگاه صالح به شمار آورد. بنابراین شهرداری در واقع طبق دستور دادستان قیمت ملک را در صندوق تودیع نموده که این امر مغایر با قانون مورد اشاره

۱- ماده ۴- هرگاه نسبت به تعیین بهای عادلانه اراضی و اینکه و تأسیسات و حقوق و خسارات وارده بین «دستگاه اجرائی» و مالک توافق حاصل نشود، بهای عادلانه توسط هیئت مرکب از سه نفر کارشناس رسمی دادگستری تعیین میگردد. کارشناسان یک نفر از طرف «دستگاه اجرائی» یک نفر از طرف مالک یا صاحب حق و نفر سوم به انتخاب طرفین و در صورت عدم توافق یا استتکاف به معرفی دادگاه صالحه محل وقوع ملک انتخاب میشوند. رأی اکثریت هیئت مزبور قطعی و لازم الاجراست.

...

تبصره ۲- هرگاه مالک یا مالکین کارشناس خود را حداکثر ظرف یکماه از تاریخ اعلام «دستگاه اجرائی» که به یکی از صور ابلاغ کتبی، انتشار در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار یا آگهی در محل باطلاع عموم میرسد تعیین ننماید و یا بعلت مجهول بودن مالک، عدم تکمیل تشریفات ثبتی، عدم صدور سند مالکیت، اختلاف در مالکیت، فوت مالک و موانعی از این قبیل، امکان انتخاب کارشناس میسر نباشد دادگاه صالحه محل وقوع ملک حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ مراجعه «دستگاه اجرائی» به دادگاه نسبت به تعیین کارشناس اقدام مینماید.

می‌باشد. (به نظر می‌رسد منظور شاکی اختصاصاً تبصره «۲» این ماده بوده است) اما در مقابل شورای اسلامی شهر کرمانشاه در لایحه دفاعیه خود به دیوان عدالت اداری (پیوست پرونده) این ادعای شاکی را رد کرده و اینگونه بیان نموده است که تعیین محدوده اجرای طرح تعریض و احیاء بافت‌های فرسوده پیش‌تر توسط شورای اسلامی شهر کرمانشاه به تصویب رسیده بود و همین محدوده به تأیید کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی و معماری شهر کرمانشاه رسید. بنابراین بنا بر دفاعیه شورای شهر ملک شاکی از بابت اجرای ماده (۲۴) قانون مورد اشاره تملک نشده است و این ملک در محدوده قانونی اجرای طرح قرار داشته است. در صورت اثبات درستی این مطلب، ادعای شاکی مبنی بر اینکه بنا بر نظر کارشناس رسمی دادگستری (آقای ستار عزیزی)، شهرداری برای اجرای طرح خود تنها به (۴) متر و (۱۰) سانتی‌متر از ملک موضوع اختلاف احتیاج داشته است، در حالی که شهرداری کل ملک را تملک کرده است رد می‌شود؛ چراکه عطف به دفاعیه شورای شهر، براساس مصوبه کمیسیون ماده (۵) قانون شورای عالی شهرسازی و معماری کرمانشاه از آکس خیابان مدرس به دو طرف، در طرح احیای بافت‌های فرسوده بوده و هرچند برای تعریض خیابان به بخشی از ملک شاکی احتیاج بوده، اما برای طرح احیای بافت‌های فرسوده که به پیشنهاد و نقشه شهرداری در کمیسیون مزبور به تصویب رسیده کل ملک مورد نزاع در طرح احیا قرار داشته است.

اداره کل راه و شهرسازی استان کرمانشاه نیز در مقام پاسخ به این شکایت ابتدائاً تقاضای رد شکایت شاکی به دلیل عدم طرفیت آن اداره کل در شکایت مطروحه را نمود و در بند دوم استدلال‌ات خود با بیان روند طی شده در خصوص

مصوبه کمیسیون ماده (۵) قانون تأسیس شورای عالی شهرسازی و معماری بر رعایت کلیه ضوابط قانونی در تصویب مصوبه مورد نظر تأکید نموده و اینگونه بیان داشته است که کلیه اقدامات شورای اسلامی شهر کرمانشاه و سازمان بهسازی و نوسازی کرمانشاه که به استناد این مصوبه صورت پذیرفته قانونی و با طی تشریفات لازم بوده است.

نتیجه گیری

در صورت پذیرش این مطلب که اقدامات و تصمیمات شهرداری به استناد ماده ۲۴ قانون نوسازی و عمران شهری نبوده است و از این جهت مغایرتی با موازین شرعی ندارد یک مسئله قابل توجه است و آن اینکه بنا بر مطالب مطروحه توسط شورای اسلامی شهر کرمانشاه تملک مابقی املاک که خارج از محدوده تعریض خیابان بوده‌اند به منظور احیاء بافت‌های فرسوده صورت پذیرفته است که خود این مطلب محل ابهام جدی می‌نماید. لذا باید مشخص شود که به استناد کدام قانون شهرداری اقدام به تملک اجباری املاک واقع در بافت فرسوده کرده و بجای آن پاساژ^(۱) ایجاد نموده است؟ چراکه با فرض نیاز به احیاء بافت‌های فرسوده، هیچ التزامی مبنی بر لزوم تملک آنها توسط شهرداری وجود ندارد و قانونی که چنین صلاحیتی را برای شهرداری و شورای اسلامی شهر پیش‌بینی کرده باشد یافت نشده است. حتی بند «۱۴» اصلاحی ماده (۵۵) قانون شهرداری‌ها^(۲) در خصوص آن دسته از بناها که در معرض خطر می‌باشند اینگونه

۱- شاکی اینگونه بیان داشته است که شهرداری پس از تملک اجباری ملک شاکی، آن را به پاساژ تبدیل کرده است.

۲- «اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ. شهر از خطر سیل و حریق و همچنین رفع خطر

مقرر داشته است که شهرداری‌ها در این موارد تنها تکلیف به رفع خطر دارد و به هیچ وجه این موارد را به معنای صلاحیت تملک آن بناها به شمار نیاورده است. در این خصوص لازم به ذکر است شورای نگهبان در نظریه شماره ۸۰/۲۱/۲۸۷۷ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۰۲ در خصوص لایحه ایجاد شهرهای جدید، تملک موضوع لایحه قانونی نحوه خرید و تملک اراضی و املاک برای اجرای برنامه‌های عمومی و عمرانی و نظامی دولت مصوب ۱۳۵۸/۱۱/۰۷ شورای انقلاب را بر مبنای ضرورت دانسته و با توجه به اینکه تملک موضوع لایحه مزبور ربطی به ضرورت نداشته، تملک طبق لایحه قانونی را خلاف موازین شرع شناخته است. همچنین در رأی هیأت تخصصی اراضی و محیط زیست و صنایع دیوان عدالت اداری به شماره ۲۱ مورخ ۹۲/۸/۲۸^(۱) با اشاره به نظر

از بناها و دیوارهای شکسته و پوشاندن چاهها و چاله‌های واقع در معابر عمومی و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکان‌ها و جلوی اطاقهای ساختمانهای مجاور و معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و جلوگیری از نصب ناودان‌هایی که باعث زحمت یا خسارت مردم باشد.»

۱- «هیأت تخصصی اراضی و محیط زیست و صنایع دیوان عدالت اداری»
اولاً: نظر به این که موضوع مصوبه مورد اعتراض ناظر بر تملک و تصرف اراضی اشخاص بدون رضایت مالک نیست، از این حیث مشمول نظر فقهای شورای نگهبان مبنی بر: «در خصوص مورد نسبت به آنچه را که شاکی ادعا نموده نیاز به رسیدگی قضایی دارد و در صورت ثبوت این که بیش از آنچه که مورد نیاز در بازگشایی خیابانهای مذکور بوده، تصرف آن بدون رضایت مالک از ناحیه هر شخص و مقام خلاف موازین شرع شناخته شد.» تشخیص نمی‌شود و موجبی برای ابطال مصوبه از بعد ادعای مغایرت با موازین شرعی وجود ندارد. ثانیاً: با توجه به این که به موجب ماده ۵ قانون تاسیس شورای عالی شهرسازی و معماری ایران مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۲۲ بررسی و تصویب طرحهای تفصیلی شهری و تغییرات آنها بر عهده کمیسیون مطرح در این بند از قانون می‌باشد، مصوبه جلسه ۱۳۸۶/۰۸/۲۸

شورای نگهبان این مطلب مورد تأکید قرار گرفته است که شهرداری‌ها صرفاً مجاز به تملک اراضی و املاک اشخاص در حد نیاز و برای اجرای برنامه‌های عمران شهری، آن هم براساس نقشه‌های مصوب مراجع ذیصلاح هستند، و تمسک به قوانین به‌منظور تملک زاید بر نیاز و جاهت قانونی ندارد.

کمیسیون ماده ۵ طرح تفصیلی شهر زنجان در محدوده اختیارات قانونی کمیسیون مذکور تنظیم شده است و مغایرتی با قانون ندارد و از آنجا که عمده ایراد شاکی به تصرفات ناشی از اجرای این مصوبه است، موجبی برای ابطال مصوبه مذکور وجود ندارد. این رأی به موجب بند ب ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ظرف بیست روز از تاریخ صدور از سوی رئیس دیوان عدالت اداری یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اراضی و محیط زیست و صنایع دیوان عدالت اداری، جعفری ورامینی

امام خمینی (ره):

و از شورای محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل های آینده، که با کمال دقت و قدرت و ظایف اسلامی و ملی خود
راینا و تحت تاثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir